

حلیۃ المتقین

علامہ محمد باقر مجلسی

www.ketab.ir

انتشارات نور محبت

◇ حلیۃ المتقین

◇ علامه محمدباقر مجلسی

◇ چاپ اول: ۱۳۹۳

◇ قطع و تعداد صفحات: ۳۸۷ صفحه وزیری

◇ آرگان: ۵ نسخه

◇ بها: ۱ تومان

◇ بک: ۲-۸۳-۶۹۳۲-۶۰۰-۹۷۸

سرنشانه	مجلسی، محمدباقرین محمدتقی، ۱۰۱۷-۱۰۱۸ ق
عنوان و نام پدیدآور	حلیۃ المتقین/ محمدباقر مجلسی.
مشخصات نشر	تهران: نور محبت، ۱۳۹۳.
مشخصات ظاهری	۳۸۷ ص.
شابک	۲-۸۳-۶۹۳۲-۶۰۰-۹۷۸
وضعیت فهرست نویسی	فنی
یادداشت	کتاب حاضر در سالهای مختلف توسط ناشران متفاوت منتشر شده است.
موضوع	اخلاق شیعی
موضوع	احادیث اخلاقی
موضوع	رستخیز
موضوع	شیعه — احتجاجات
موضوع	احادیث شیعه — قرن ۱۱ ق.
رده بندی کنگره	م ۱۳۹۳ ج ۸/۶۵/۶۲۲۲۷ BP
رده بندی دیویی	۲۹۷/۶۱
شماره کتابشناسی ملی	۲۴۶۷۳۷۹

مقدمه	۱۵
باب اول: در بیان آداب جامه و کفش پوشیدن	۱۷
فصل اول: در فضیلت تجمل و زیب کردن	۱۸
فصل دوم: در بیان جامه‌هایی که حرام است پوشیدن آنها	۲۰
فصل سوم: در پوشیدن پنبه و کتان و پشم	۲۲
فصل چهارم: در بیان رنگ‌هایی که در جامه سنت یا موزنه است	۲۳
فصل پنجم: در بعضی از آداب جامه پوشیدن	۲۵
فصل ششم: در پوشیدن لباسی که مخصوص زنان یا کافران است	۲۶
فصل هفتم: در بیان عمامه بستن	۲۶
فصل هشتم: در بیان آداب زیر جامه پوشیدن	۲۸
فصل نهم: در آداب جامه نو بریدن و پوشیدن	۲۹
فصل دهم: در سایر آداب جامه پوشیدن و کندن	۳۰
فصل یازدهم: در رنگ نعلین و موزه و کفش و چگونگی آنها	۳۲
فصل دوازدهم: در آداب پوشیدن نعل و موزه و کفش	۳۳

باب دوم: در آداب حلی و زیور پوشیدن مردان و زنان و سرمه کشیدن و در آینه نظر کردن و خضاب کردن	۳۷
فصل اول: در فضیلت انگشتر بدست کردن و آداب آن	۳۸
فصل دوم: در بیان آنچه انگشتر از آن سازند	۳۹
فصل سوم: در فضیلت عقیق	۴۰
فصل چهارم: در فضیلت یاقوت و زبرجد و زمرد	۴۳
فصل پنجم: در فضیلت فیروزه و جزع یمانی	۴۳
فصل ششم: در فضیلت دُر نجف و بلور و حدید صینی و سایر نگین‌ها	۴۵
فصل هفتم: در بیان آنچه سزاوار است که در نگین نقش کنند	۴۶
فصل هشتم: در زیور طلا و نقره پوشیدن و به زنان و اطفال پوشانیدن	۵۰
فصل نهم: در آداب سرمه کشیدن	۵۲
فصل دهم: در آداب نظربه آئینه کردن	۵۴
فصل یازدهم: در فضیلت خضاب کردن مردان و زنان	۵۵
فصل دوازدهم: در کیفیت خضاب و احکام آن	۵۷
باب سوم: در آداب خوردن و آشامیدن	۶۶
فصل اول: در بیان ظرف‌هایی که در خوردن و آشامیدن و سایر استعمالات می‌توان استعمال نمود و آنچه نهی از آن وارد شده است	۶۲
فصل دوم: در تجویز خوردن طعام‌های لذیذ و لذت حرس و افراط در آن	۶۴
فصل سوم: در بیان بعضی از آداب و اوقات طعام خوردن	۶۷
فصل چهارم: در سایر آداب طعام خوردن	۷۰
فصل پنجم: در بیان دعای وقت طعام خوردن	۷۶
فصل ششم: در آداب بعد از طعام	۷۹
فصل هفتم: در فضیلت نان و سویق و گوشت و روغن و سایر آنچه از حیوان حاصل میشود و سرکه و شیرینیها	۸۱
فصل هشتم: در فوائد سبزی‌ها و میوه‌ها و سایر مأكولات	۹۰
فصل نهم: در فضیلت ضیافت مؤمنان و آداب آن	۱۰۰
فصل دهم: در فضیلت خلال و آداب آن	۱۰۳

- فصل یازدهم: در فضیلت آب و انواع آن ۱۰۴
- فصل دوازدهم: در آداب آب خوردن ۱۰۶

باب چهارم: در بیان فضیلت تزویج و آداب مجامعت و معاشرت زنان و کیفیت تربیت فرزندان و معاشرت ایشان ۱۱۱

- فصل اول: در فضیلت تزویج کردن و نهی از رهبانیت ۱۱۲
- فصل دوم: در اصناف زنان و صفات پسندیده و ناپسندیده ایشان ۱۱۴
- فصل سوم: در آداب نکاح و اراده آن ۱۱۷
- فصل چهارم: در بیان آداب زفاف و مجامعت ۱۱۸
- فصل پنجم: در آداب نماز و دعا در شب زفاف و در وقت مقاربت زنان ۱۲۴
- فصل ششم: در بیان حق زن و شوهر بر یکدیگر و احکام ایشان ۱۲۶
- فصل هفتم: در بیان ای طلب فرزند و فضیلت آن ۱۳۰
- فصل هشتم: در بیان نام دادن و آداب روز ولادت و نام نهادن طفل ۱۳۴
- فصل نهم: در عقیقه کردن و سر تراشیدن و آداب هریک ۱۳۸
- فصل دهم: در ختنه کردن پسران و دختران و سوارخ کردن گوش ایشان و آداب هریک ۱۴۲
- فصل یازدهم: در آداب شیر دادن و تربیت فرزندان و رعایت ایشان ۱۴۴
- فصل دوازدهم: در بیان حق پدر و مادر بر فرزند و وجوب رعایت حرمت ایشان ... ۱۴۹

باب پنجم: در بیان آداب مسواک کردن و شستن و ناخن و شارب گرفتن و سر تراشیدن و امثال آن ۱۵۵

- فصل اول: در بیان فضیلت مسواک کردن ۱۵۶
- فصل دوم: در فضیلت سر تراشیدن و آداب آن ۱۵۸
- فصل سوم: در آداب موی سر نگاهداشتن ۱۵۹
- فصل چهارم: در فضیلت شارب گرفتن یعنی موی لب بالا را تاته گرفتن ۱۶۰
- فصل پنجم: در آداب ریش بلند کردن ۱۶۱
- فصل ششم: در بیان فضیلت موی سفید و حکم کندن آن ۱۶۲
- فصل هفتم: در کندن موی بینی و بازی کردن باریش ۱۶۴
- فصل هشتم: در فضیلت ناخن گرفتن ۱۶۴

فصل نهم: در بیان آداب و اوقات ناخن گرفتن	۱۶۵
فصل دهم: در دفن کردن مو و ناخن و سایر چیزها که دفن باید کرد	۱۶۷
فصل یازدهم: در فضیلت شانه کردن موی سر و ریش	۱۶۸
فصل دوازدهم: در آداب و اوقات شانه کردن و انواع شانه ها	۱۶۹

باب ششم: در آداب بوی خوش کردن و گل بوئیدن و روغن مالیدن

فصل اول: در بیان سبب پیدا شدن بوهای خوش در زمین	۱۷۴
فصل دوم: در فضیلت بوی خوش و آداب آن	۱۷۵
فصل سوم: در کراهت رد کردن بوی خوش	۱۷۷
فصل چهارم: در فضیلت مشک و عنبر و زعفران	۱۷۸
فصل پنجم: در فضیلت غالیه	۱۷۹
فصل ششم: در فضیلت و آداب روغن بریدن مالیدن	۱۸۰
فصل هفتم: در بو کردن روغن بنفشه	۱۸۱
فصل هشتم: در بو کردن گل بان و روغن زنبق	۱۸۲
فصل نهم: در فوائد بوی خوش	۱۸۳
فصل دهم: در فضیلت بخر و انواع و آداب آن	۱۸۳
فصل یازدهم: در بیان فضیلت گلها و انواع گلها	۱۸۵
فصل دوازدهم: در آداب گل بوئیدن	۱۸۶

باب هفتم: در آداب حمام رفتن و سرو بدن و کشیدن و آداب بعضی

از اغسال	۱۸۹
فصل اول: در فضیلت حمام	۱۹۰
فصل دوم: در آداب داخل شدن و بیرون آمدن و دعائیک باید خواند	۱۹۱
فصل سوم: در بیان آنچه در حمام نباید کرد و آنچه تجویز شده است	۱۹۳
فصل چهارم: در فضیلت شستن سر و بدن و دفع بوهای بد از خود	۱۹۵
فصل پنجم: در فضیلت شستن سر با سدر و خطمی	۱۹۶
فصل ششم: در فضیلت دارو کشیدن	۱۹۷
فصل هفتم: در ازاله کردن موی زیر بغل	۱۹۸
فصل هشتم: در غایت زمانیکه نوره را تأخیر توان کرد	۱۹۹

فصل نهم: در دعا‌های وقت نوره کشیدن	۲۰۰
فصل دهم: در اوقات نوره کشیدن و سایر آداب آن	۲۰۱
فصل یازدهم: در فضیلت حنا مالیدن بعد از نوره	۲۰۲
فصل دوازدهم: در آداب غسل جمعه و سایر اغسال	۲۰۳

باب هشتم: در آداب خواب رفتن و بیدار شدن و بیت الخلا رفتن

فصل اول: در بیان اوقات خواب	۲۰۸
فصل دوم: در وضو ساختن پیش از خواب	۲۰۹
فصل سوم: در مکان خوابیدن و آداب پیش از خوابیدن	۲۱۱
فصل چهارم: در سایر آداب خوابیدن	۲۱۲
فصل پنجم: در آداب و ادعیه که پیش از خواب باید خوانده شود	۲۱۳
فصل ششم: در منع تنیدن در خواب و خواب پریشان دیدن و محتلم شدن	۲۱۶
فصل هفتم: در دعا برای دفع بیداری و برای بیدار شدن در آخر شب	۲۱۸
فصل هشتم: در بیان سبب خواب‌های نیک دیدن و آداب بیدار شدن	۲۱۹
فصل نهم: در سبب خواب راست دروغ و تعبیر خواب	۲۲۱
فصل دهم: در آداب بیداری و در آداب بستر	۲۲۸
فصل یازدهم: در آداب بیت الخلا	۲۳۰

فصل دوازدهم: در بیان احوال و اوضاع و احوال هائی که نهی از

آنها وارد شده است

باب نهم: در آداب حجامت کردن و تنقیه و بعضی از ادویه و معالجه بعضی از

امراض و ذکر بعضی از ادویه و احراز

فصل اول: در ثواب بیماری و صبر کردن بر آن و بیان شدت ابتلا و درمان	۲۳۵
فصل دوم: در فضیلت و آداب حجامت	۲۳۶
فصل سوم: در بیان انواع تدایوی که از ائمه علیهم السلام وارد شده است و بیان	۲۳۹

جواز رجوع باطباء

فصل چهارم: در معالجه انواع تب

فصل پنجم: در ادویه جامعه و ادویه مرکبه نافع

فصل ششم: در معالجه درد سر و شقیقه و زکام و صرع و اختلال دماغ و تصرف جن

۲۵۳

۲۵۹

۲۶۲	فصل هفتم: در معالجه سایر امراض و درد سر و گلو
۲۶۸	فصل هشتم: در معالجه خنازیر و قروح و جروح و ثللول و ثبود و خوره و پیسی و بهق و امثال اینها
۲۷۳	فصل نهم: در معالجه امراض اندرونی و قولنج و باده‌ها و آزار معده و سرفه
۲۷۶	فصل دهم: در معالجه اوجاع مفاصل و فالج و بواسیر و امراض مثانه و سایر امراض
۲۸۱	فصل یازدهم: در بیان قلیلی از تعویذات برای دفع سحر و سموم گزندگان و سایر بلاها
۲۸۷	فصل دوازدهم: در فوائد تربت شریف حضرت امام حسین (علیه السلام) و خواص بعضی از ادویه مفیده
۳۹۵	باب دهم: در بیان اشرف با مردم و حقوق اصناف ایشان
۳۹۶	فصل اول: در بیان حقوق خدیشان و غلامان و کنیزان
۳۹۹	فصل دوم: در بیان حقوق همسایگان و یتیمان و عشیره و قبیله
۴۰۳	فصل سوم: در حقوق صدقات و زکات
۴۰۶	فصل چهارم: در بیان حقوق مؤمنان بیکدیگر و حسن معاشرت با خلق
۴۰۹	فصل پنجم: در قضای حاجت مؤمنان و بعضی نمودن در کارهای ایشان و شادگردانیدن ایشان
۴۱۵	فصل ششم: در دیدن مؤمنان و عیادت بهاران ایشان
۴۱۸	فصل هفتم: در اطعام مؤمنان و آب دادن ایشان و جام پوشانیدن و سایر اعانت‌های ایشان و یاری کردن مظلومان
۴۲۰	فصل هشتم: در حقوق فقیران و ضعیفان و مظلومان و یتیمان و اوصحاب و آداب معاشرت ایشان
۴۳۲	فصل نهم: در آداب معاشرت ظالمان و قلیلی از احوال ایشان
۴۳۹	فصل یازدهم: در آداب معاشرت با کافران و مخالفان
۴۴۱	فصل دوازدهم: در بیان حقوق مردگان بر زندگان

باب یازدهم: در آداب مجالس از سلام و مصافحه و معانقه و بوسیدن و آداب عطسه کردن و آداب نشستن و برخاستن و صحبت داشتن و امثال اینها

۳۵۱ فصل اول: در فضیلت سلام و آداب آن

۳۵۲ فصل دوم: در فضیلت مصافحه یعنی دست یکدیگر را گرفتن و معانقه

۳۵۵ یعنی دست در گردن یکدیگر کردن و بوسیدن و آداب هریک

۳۵۹ فصل سوم: در آداب نشستن در مجالس

۳۶۱ فصل چهارم: در آداب ملاقات صاحب خانه با کسی که بیخانه او می آید

۳۶۳ فصل پنجم: در بیان مجالسی که در آنجا داخل شدن رواست و جماعتی

۳۶۷ که هم نشینند و هم صحبت ایشان سزاوار است

۳۶۷ فصل ششم: در آداب عطسه و آروق و آب دهان انداختن

۳۷۰ فصل هفتم: در بیان اخ کردن و خندیدن و سرگوشی کردن و آداب صحبت

۳۷۲ داشتن و راز مجلس ایشان داشتن

۳۷۵ فصل هشتم: در سایر آداب مجالس و حقوق اصحاب مجالس بر یکدیگر

۱۱ ۳۷۵ فصل نهم: در فضیلت ذکر خدا در مجالس کردن

۳۷۶ فصل دهم: در فضیلت ذکر حضرت رسول خدا و ائمه علیهم السلام در مجالس و مباحثه علوم

۳۷۸ ایشان نمودن و احادیث فضایل ایشان را یاد کردن

۳۸۰ فصل یازدهم: در مشورت کردن با برادران و آداب آن

۳۸۰ فصل دوازدهم: در آداب نامه نوشتن

۳۸۳ **باب دوازدهم: در آداب خانه داخل شدن و بیرون رفتن**

۳۸۴ فصل اول: در گشادگی خانه

۳۸۵ فصل دوم: در مذمت تکلف بسیار در خانه کردن و بسیار بلند ساختن

۳۸۷ فصل سوم: در نقاشی کردن و تصویر کشیدن و صورت صاحب روحی را داخل کشاید

۳۸۸ داشته باشد

۳۹۰ فصل چهارم: در آداب فرش خانه

۳۹۱ فصل پنجم: در آداب عبادت کردن در خانه

۳۹۳ فصل ششم: در نگاه داشتن حیوانات در خانه خصوصاً کبوتر و خروس

۳۹۳ فصل هفتم: در نگاه داشتن گوسفند و بز در خانه

فصل هشتم: در بیان احوال سایر طیور و ذکر بعضی از حیوانات که کشتن ایشان رواست یا روانیست ۳۹۴

فصل نهم: در منع از نگاه داشتن سگ در خانه ۳۹۸

فصل دهم: در آداب چراغ افروختن و خانه خریدن ۴۰۰

فصل یازدهم: در بیان سایر آداب خانه ۴۰۳

فصل دوازدهم: در آداب خانه داخل شدن و بیرون رفتن ۴۰۴

فصل سیزدهم: در آداب پیاده رفتن و سوار شدن و بازار رفتن و تجارت ۴۰۹

فصل اول: در بیان آداب اسب و استروالاغ و انواع هریک ۴۱۰

فصل دوم: در آداب نگاه داشتن و رعایت حقوق چهارپایان ۴۱۲

فصل سوم: در آداب رن و لحام ۴۱۵

فصل چهارم: در آداب و آداب سواری ۴۱۶

فصل پنجم: در آداب ده ۴۱۹

فصل ششم: در نگاه داشتن شتر و گاو و گوسفند ۴۲۰

فصل هفتم: در آداب خریدن و نگاه داشتن حیوانات ۴۲۲

فصل هشتم: در بیان مجمل احوال و اسام حیوانات ۴۲۴

فصل نهم: در فضیلت تجارت کردن و طالب حاصل نمودن ۴۲۷

فصل دهم: در بیان آداب تجارت ۴۳۰

فصل یازدهم: در فضیلت زراعت کردن و درخت کشتن ۴۳۶

فصل دوازدهم: در آداب زراعت کردن و درخت کشتن ۴۳۸

فصل اول: در بیان سفرهای نیک و بد و ایام و ساعات نیک و بد و ایام سفر ۴۳۹

فصل دوم: در دفع نحوستهای سفر بتصدق و دعا ۴۴۱

فصل سوم: در آداب غسل و نماز و دعا در وقت بیرون رفتن ۴۴۳

فصل چهارم: در سایر آداب بیرون رفتن و بیان چیزی چند که باید با خود بردن ۴۴۶

فصل پنجم: در آداب توشه برداشتن در سفر و آداب صرف کردن آن ۴۴۹

فصل ششم: در رفیق با خود بردن در سفر و آداب معاشرت ایشان ۴۵۱

فصل هفتم: در بیان سایر آداب سفر ۴۵۳

فصل هشتم: در آداب راه رفتن و فرود آمدن	۴۵۵
فصل نهم: در بیان دعاهائی که در راه و منازل باید خواند	۴۵۶
فصل دهم: در آداب سفر دریا و گذشتن از پله	۴۶۰
فصل یازدهم: در آداب مشایعت و استقبال مسافر و آداب برگشتن او	۴۶۲
فصل دوازدهم: در آداب اسب تاختن و تیرانداختن	۴۶۳
خاتمه: در بیان بعضی از آداب متفرقه و فواید نافع	۴۷۱

مقدمه ناشر

۱۴

محمد باقر میرزا، محدث و فقی مشهور به علامه مجلسی اعلی الله مقامه یکی از بزرگترین علمای جهان اسلام و تشیع است. علامه در احاطه به دانشها و تدوین حدیث و تألیف کتاب به آخرین پایه رسید. او نه تنها گران قیمت اخبار معصومین علیهم السلام را به دست آورد و از گنجهای خاندان عصمت بهره کامل برد، و در جهان اسلام و تشیع کسی را در ترویج سخنان معصومین در پایه او نمی بینید. این کتاب به نام بحار الانوار بالغ بر بیست و شش جلد است (با یک میلیون بیت) مجموع مجلدات بحار، مرآة المعارفی است شامل تمام احادیث معصومین (به استثنای نهج البلاغه) او شرح و توضیحی نیز به کتب اربعه دارد و آنچه از احادیث معصومین در کتب اربعه موجود نیست در مجلدات بحار نیز آنجا را نقل نموده مرآة العقول و شرح اربعین او در شرح مجموعه کافی و ملاذ الاخبار وی در شرح تهذیب طوسی است گذشته از تألیفات تازی اکثر کتب علامه مانند مجلدات حیاة القلوب علی صاحبها، مشکوة الانوار، جملاء العیون، تحفة الزائر، زاد المعاد، حق الیقین، حلیة المتقین ساده و روان بررسی است کتب مذکور در تاریخ پیامبران و چهارده معصوم، در آداب و سنن و ادعیه و شرفات اعتقادات نوشته است. او همچنین مجلداتی از تفسیر آیات مختلف قرآن، اجازات و بیست گانه، آداب حج، آداب رمی، آداب سبق و رمایه، آداب تجهیز اموات، اختیارات، اربعینی در اصول، اربعینی در امامت، اوقات نماز اوقات نوافل، تذکرة الائمة، تعبیر رؤیا، تفسیر الآیات، توحید مفضل، شرح صحیفه، شرح روضه کافی، شرح دعای جوشن کبیر، شرح الاسماء، تفضیل امیر

المؤمنین، صراط النجاة، صواعق، الفرق، فواید، مسائل هندسه، مصابیح، مقیاس وجیزه و غیره
تتیز دارد که تبحر او را در فقه و حدیث و تاریخ و غیره آشکار می سازد.

وجیزه و غیره نیز دارد که تبحر او را در فقه و حدیث و تاریخ و غیره آشکار می سازد.

علامه مجلسی در سال ۱۰۳۷ در خانه دانش و بیت حدیث به دنیا چشم گشود و گهواره او
پس از تولد به کنار حدیث آل محمد صلی الله علیه و آله رفت به سخنان پدر با علما لبخند شادی
زد و گذشته از اذان و اقامه کام او را به دوستی محمد و آلش از شیر مادری طاهره و همیشه با
وضو سلو لهی بدن و جانش افکندند او زگهواره تا گور فرمود قال الصادق و... قال الرسول،
کتابخانه از بستان کتب مملو بود چه آنکه فقط تألیفات و آثار متعدد خود او شامل کتابخانه
معظم بود به اضافه اراکین برابر کتب مختلف دیگر و صدها عالم و فاضل به این بستان کتاب
خزیدند و قال الصادق قال الباقر و قال الرسول شنیدند و اگر فردا در صف مقدم علما علامه
را با مجلدات کتب جدید دیدی و جهت محاکمه و گفتار مختلف و عاظ کتاب او را خواستند و
خیر البشر او را احضار نفرمایند و اگر چه بسا وی اشرف العلما باشد و این پیامبر عزیز اشرف
الانbia و باز اگر فردا جناب مونس با آن اعضا کنار سید بحر العلومها چون شاگردی مؤدب اما آن
تکیه بر عصا و این تکیه بر علوم عجب مایه که خیر البشر فرمود امثال بحر العلومها از پیامبران
بنی اسرائیل بسی بهتر. علامه مجلسی به زبانی از نفوذ معنوی و قدرت ظاهری و اصابت
رأی به تمام امور مملکتی نیز برخوردار بود. خصوصاً در منصب قضا و رتق و فتق امور مهمه
چون اولو الامری مبسوط الید عمل می کرد. علامه در ترجمه کتب و مکتب و اعلای کلمه حق،
اجرای حدود شرعی و مجازات تبه کاران جدیدی به سزا داشت.

به فرمان اکید و قاطع وی بت بزرگ هندوان به اصفهان شکست شد. یکی از عشاق صنم
در فراق معشوق پس از شکستن بت خود را به دار کشید!!

علامه در اقامه جمعه و جماعات، تشکیل محافل مذهبی، تشکیل مدارس و گسترش
حوزه های درسی، ایجاد مساجد و مدارس مذهبی، اقامه مجلس عزای بیان احکام و مسائل
دینی و مخصوصاً نشر و ترویج احادیث معصومین سعی فراوان می نمود، و به موقع مسئولین
مملکتی را در حفظ انتظامات و حفظ حدود و ثغور کشور تشویق می فرمود. همان گونه که
تاریخ حاکی است پس از فوت علامه تدریجاً حکومت چندین ساله صفویان متزلزل شد و چند
سال پس از مرگ وی سرانجام فتنه و شورش افاغنه در زمان حسین صفوی بروز کرد که اغلب

شهرهای ایران (مخصوصا اصفهان) به خاک و خون کشیده شد.

علامه مجلسی پس از علامه حلی به کثرت تألیفات در جهان اسلام شهرت دارد. صاحب روضات جمع ابیات (سطرهای) تألیفات او را بیش از یک میلیون و چهارصد هزار بیت مرقوم داشته که اگر به شصت سال دوران تکلیف او را تقسیم شود سهم هر سال بیست هزار بیت می گردد ولی این ارقام با توجه به مجموع تألیفات او (و با توجه به نوشته دیگر صاحب تراجم) اشتباه است و خیلی بیش از این ارقام می گردد علمای بزرگ اصفهان که بعد از شیخ بهائی در اصفهان زندگی می کردند اغلب از اساتید وی هستند و در این جزو؟ مختصر، به حال آنها اشاره رفت سال وفات علامه را اغلب ۱۱۱۱ نوشته اند هر چند بعضی وفات او را در ۲۷ ماه آن سال ۱۱۱۰ می نویسند قبر شریفش در جامع اصفهان کنار پدر بزرگوارش زیارتگاه است.

یکی از برترین کتابهای شیعه در سبک زندگی اسلامی، کتاب حلیه المتقین از علامه مجلسی می باشد. این کتاب همچنین معروف ترین کتاب فارسی از علامه مجلسی (ره) می باشد که در آن موضوعات همچون آداب و سنن و اخلاق پرداخته شده است. این کتاب در ۲۶ ذیحجه سال ۱۱۸۱ هجری قمری در ۱۴ فصل به نگارش درآمده است. در این کتاب راه و روش زندگی بعضا در مباحث و مواردی که مورد نیاز فرد است بیان می شود. از جمله مباحث این کتاب می توان به آداب جامه، کفش پوشیدن، فضیلت تجمل و زینت کردن، آداب حلی و زیور پوشیدن مردان و زنان و سر بر داشتن و در آینه نظر کردن و خضاب کردن، آداب خوردن و آشامیدن، فضیلت ترویج آداب معاشرت و معاشرت زنان و کیفیت تربیت فرزندان و معاشرت ایشان، آداب مسواک کردن و غسل کردن و ناخن و شارب گرفتن و سر تراشیدن و امثال آن، آداب بوی خوش کردن و گل بوئیدن و روغن مالیدن، آداب حمام رفتن و سرویدن شستن و دارو کشیدن و آداب بعضی از اغسال، آداب خواب رفتن و بیدار شدن، و بیت الخلا رفتن، آداب حجامت کردن و تنقیه و بعضی از ادویه و معالجات بعضی از امراض و ذکر بعضی از ادعیه و احراز، آداب معاشرت با مردم و حقوق اصناف ایشان اشاره کرد.

با توجه به جامعیت کتاب و لزوم توجه ویژه به مباحث آن برآن شدیم که با نگرشی جدید کتاب را بار دیگر به چاپ برسانیم. سعی ما بر این بوده که با توجه به اصل مطلبی که از مرحوم علامه مجلسی در دست بوده با توجه به نیازهای جامعه امروز و با وفادار بودن به متن، آن را

بازنویسی کنیم. امید آن که مورد استفاده مومنان در مسائل زندگیشان قرار بگیرد.

مقدمه مؤلف

۱۸

الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي خَلَقَ أَنْبِيَاءَ الْمُرْسَلِينَ بِأَحْسَنِ حَلِيَّةٍ الْمُتَّقِينَ وَبَعَثَ نُجَبَا أَصْفِيَانِهِ مُحَمَّدًا ﷺ لِتَنْمِيزِ مَكَارِمِ أَخْلَاقِ الْإِنْسَانِيَّةِ فِي أَوْصِيَانِهِ الْمُتَجَبِّينَ أَفْضَلَ خِصَالِ النَّبِيِّينَ فَصَلَّوْا اللَّهُ عَلَيْهِ وَعَلَيْهِمْ عَدَدَ أَنْفَاسِ مُسْكِينٍ مِنَ الْمَلَائِكَةِ وَالنَّاسِ أَجْمَعِينَ وَلَعَنَهُ اللَّهُ عَلَى أَعْدَائِهِمْ مِلْأُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِينَ.

اما بعد چنین گویدا حق تراب اقدام بر منین و خادم طلبه علوم ائمه طاهرين محمد باقر بن محمد تقی حَشَرَهُ اللَّهُ مَعَ مَوَالِيهِ الْمُطَهَّرِينَ صَلَّوْا اللَّهُ عَلَيْهِمْ أَجْمَعِينَ که چون عمده امتیاز بنی نوع انسان از سایر انواع حیوان بتخلق باخلاق حسنه و تزئین باآداب مستحسنة است و بمقتضای حدیث شریف نبوی ﷺ: بُعِثْتُ لِأَتِمِّمَ مَكَارِمَ الْأَخْلَاقِ تَسْلِيَّ آدَابِ پسنديده و جمیع اخلاق حمیده در شرع انور و دین اطهر آنحضرت ظاهر و مبین گردد پس چون مختصری از مکارم اخلاق در کتاب عین الحیوة بیان شده بود جمعی از سالکان مسالک سعادت و ناهجان مناہج متابعت اهل بیت رسالت ﷺ از این ذره حقیر التماس نمودند که رسالت دین محاسن آداب که از طریقہ مستقیمه ائمه طاهرين صلوات الله عليهم باسانید معتبره باین قلیل البضاعة رسیده باشد، بوجه اختصار تحریر نماید و بجهت عموم نفع، نسبت باهل ابن دیار مضامین اخبار را در لباس لغت فارسی قریب الفهم بجلوه در آورد. لهذا باضیق مجال و کثرت اشتغال رعایت حقوق اخوت ایمانی را لازم دانسته و از مقتضای حدیث الدَّالُّ عَلَى الْخَيْرِ كَفَاعِلُهُ

امیدوار گردیده اجابت ملتمس ایشان نموده و بر چهارده باب و خاتمه مرتب گردانید.

باب اول:

در آداب لباس پوشیدن .

باب دوم:

در آداب حلی و زیور پوشیدن و سرمه کشیدن و در آینه نظر کردن و خضاب کردن .

باب سوم:

در آداب خوردن و آشامیدن .

باب چهارم:

در فضیلت تزویج و آداب مجامعت و معاشرت زنان و کیفیت تربیت فرزندان و معاشرت ایشان .

باب پنجم:

در آداب مسواک کردن و ناخن و شارب گرفتن و سرتراشیدن و شانه کردن و امثال اینها .

باب ششم:

در آداب بیرون رفتن و خوش استعمال کردن و گل خوش بوئیدن و روغن مالیدن .

باب هفتم:

در آداب حمام رفتن و دارو کشیدن و امثال آن .

باب هشتم:

در آداب خواب رفتن و بیدار شدن و بیت الخلا رفتن .

باب نهم:

در آداب مجامعت و بیرون رفتن و ذکر بعضی از ادعیه و احراز و خواص بعضی از ادویه و معالجه بعضی از امراض .

باب دهم:

در آداب معاشرت مؤمنان و حقوق و امتیازات ایشان .

باب یازدهم:

در آداب مجالس و سلام و عطسه و مسافه و معانقه و امثال اینها .

باب دوازدهم:

در آداب خانه داخل شدن و بیرون رفتن .

باب سیزدهم:

در آداب سوار شدن و راه رفتن و بازار رفتن و تجارت و زراعت نمودن و چهار پایان نگاه داشتن .

باب چهاردهم:

در آداب سفر کردن .

خاتمه در بیان بعضی از فواید متفرقه و هریک از ابواب را بر دوازده فصل مشتمل ساخت

و بکتاب حلیۃ المتقین مسمی گردانید مأمول از ناظران در این رساله شافیه و عاملان باین

عجالة وافیہ آنکه این مجرم خطا پیشه را بدهای مغفرت و استدعای رحمت یاد نمایند و

بر خطای لفظ و معنی این معترف بعجز و قصور را مؤاخذہ ننمایند والله الموفق والمعین .